

Sygn. akt **II AKa 88/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Żelazowski
Sędziowie:	SA Grzegorz Chojnowski SA Bogumiła Metecka-Draus (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Jorella Atraszkiewicz

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Barbary Rzurowskiej

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2014 r. sprawy

J. Ś.

o zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie

z powodu apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 24 stycznia 2014 r., sygn. akt II Ko 114/13

I. zmienia wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że sumę zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wyniku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania zasądzoną od Skarbu Państwa zwiększa o kwotę 60.000 (sześćdziesięciu tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 maja 2014 r. do dnia zapłaty,

II. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

sygn. akt II AKa 88/14

UZASADNIENIE

W dniu 29 września 2013 r. pełnomocnik J. Ś. złożył wniosek o zadośćuczynienie pieniężne za doznana krzywdę za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od 24 listopada 2010r. do dnia 24 września 2011r. i zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J. Ś. kwoty 500.000 (pięćset tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami.

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2014 r., sygn. akt II Ko 114/13, Sąd Okręgowy w Koszalinie zasądził od Skarbu Państwa na rzecz J. Ś. kwotę 40 000 (czterdziestu tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, wraz

z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie wniosek oddalił. Nadto kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy zarzucając:

I. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez oddalenie wniosków dowodowych pełnomocnika wnioskodawcy zawartych w pkt V i VI wniosku oraz w pkt I-III pisma procesowego z dnia 24 stycznia 2014 r. co uniemożliwiło przeprowadzenie postępowania dowodowego w zakresie poniżania wnioskodawcy, upokorzenia, cierpienia związanego z naruszeniem godności osobistej, prawa do intymności, niedoborem snu oraz warunków socjalnych i bytowych w trakcie odbywania tymczasowego aresztowania, a w szczególności czy cele mają sprzęt zapewniający warunki higieny, dostateczny dopływ świeżego powietrza, odpowiednią temperaturę i oświetlenie,

II. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 404 § 1 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku pełnomocnika wnioskodawcy o odroczenie rozprawy celem ustosunkowania się do wydanej przez biegłego sądowego pisemnej opinii oraz przygotowania do przesłuchania biegłego, co mogło mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia, gdyż uniemożliwiło wnioskodawcy skuteczne zakwestionowanie niekorzystnej dla niego opinii, a w konsekwencji wykazanie przed Sądem pierwszej instancji istotnych dla niego okoliczności w zakresie nabycia choroby nadciśnienia tętniczego w trakcie tymczasowego aresztowania,

III. obrazę przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 445 § 1 k.c. polegającą na uznaniu, że zasądzona tytułem zadośćuczynienia kwota 40.000 złotych jest odpowiednia i stanowi ekwiwalent cierpień psychicznych i fizycznych, który zrekompensuje doznane przez wnioskodawcę na skutek tymczasowego aresztowania cierpienia, w sytuacji gdy zebrany materiał dowodowy wskazuje, że czas tymczasowego aresztowania wnioskodawcy, warunki w jakich przebywał, pozbawienie prawa do życia w rodzinie oraz prawa do kontaktu z drugim człowiekiem uznają przyznanie kwoty w wysokości 500.000 zł,

IV. obrazę przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 445 § 1 k.c. polegającą na przyjęciu, że sytuacja materialna wnioskodawcy, czy przeciętna stopa życiowa społeczeństwa determinują rozmiar krzywdy wnioskodawcy mający wpływ na wysokość zadośćuczynienia.

Podnosząc powyższe zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części oddalającej wniosek i w tym zakresie przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Koszalinie do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się częściowo zasadna.

Zarzut obrazę przepisów prawa procesowego tj. art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. nie jest trafny. Z treści postanowienia wydanego na rozprawie w dniu 20 listopada 2013 r. Sąd orzekający jednoznacznie wskazał, iż okoliczności, które zawnioskowanymi dowodami skarżący chciał wykazać – wielkość cel, w których J. Ś. przebywał, liczba przebywających z nim osadzonych, warunki sanitarne – zostały przedstawione przez wnioskodawcę i zgodnie z jego twierdzeniami udowodnione. Lektura pisemnych motywów prowadzi do wniosku, że w istocie opisane przez wnioskodawcę trudne warunki panujące w zakładzie karnym zostały przez Sąd meriti uznane i stanowiły podstawę miarkowania należnej mu sumy zadośćuczynienia. Na uwzględnienie nie zasługuje również zarzut obrazę przepisu art. 404 § 1 k.p.k. Oddalając wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o odroczenie rozprawy w dniu 24 stycznia 2014 r., Sąd pierwszej instancji słusznie odwołał się do stanowiska wnioskującego, który oświadczył, że opinia biegłego jest dlań zrozumiała, a wnioski

w niej zawarte logiczne i przekonujące. Zatem celnie uznał, że nie było uzasadnionego powodu do odroczenia rozprawy i prawidłowo postąpił oddalając wniosek w tym zakresie. Nie sposób bowiem za taki uznać chęci znalezienia innych specjalistów przez skarżącego w celu obalenia opinii biegłego co do stanu zdrowia wnioskodawcy, a szczególności w kwestii zaistnienia choroby nadciśnienia tętniczego.

Natomiast za uzasadniony w części należało uznać zarzut apelacji polegający na niewłaściwym przyjęciu, iż zasądzona tytułem zadośćuczynienia kwota 40.000 złotych jest odpowiednia i stanowi stosowną rekompensatę doznanych przez wnioskodawcę cierpień psychicznych i fizycznych na skutek niesłusznego tymczasowego aresztowania. Pisemne motywy wskazują, iż Sąd pierwszej instancji prawidłowo przyjął, że dla ustalenia należnej wnioskodawcy kwoty zadośćuczynienia znaczenie ma przede wszystkim czas trwania tymczasowego aresztowania, a w konsekwencji doznanych przez niego cierpień fizycznych i psychicznych, warunki izolacji oraz uprzedni poziom życia i indywidualne cechy wnioskodawcy. Błędnie jednak uznał, że suma 40.000 złotych stanowi kwotę odpowiednio rekompensującą jego krzywdy.

Ma rację Sąd pierwszej instancji podnosząc, iż wnioskodawca był już karany, dwukrotnie odbywał też bezwzględne kary pozbawienia wolności, a zatem pobyt

w zamkniętym zakładzie karnym nie stanowił dlań szczególnie traumatycznych dolegliwości, które dotknęłyby osobę stykającą się z izolacją więzienną po raz pierwszy. Słusznie też Sąd Okręgowy uznał, że schorzenie w postaci nadciśnienia tętniczego nie ma związku ze stosowanym wobec wnioskodawcy tymczasowym aresztowaniem bowiem w sposób niewątpliwy ustalone zostało w oparciu o opinię biegłego medyka, że na tę jednostkę chorobową wnioskodawca cierpiał od wielu lat. Jednakże stwierdzić trzeba, iż ustalając warunki pobytu J. Ś. w areszcie, Sąd rozstrzygający oparł się w tej mierze wyłącznie na zeznaniach wnioskodawcy, nie weryfikując tych relacji żadnym innym dowodem, choćby informacją od dyrektora zakładu karnego co do wielkości (powierzchni) cel, w których wnioskodawca przebywał. Zatem, przy uznaniu twierdzeń wnioskodawcy – bez przeprowadzenia wnioskowanych przez jego pełnomocnika, dowodów – należało przyjąć w ślad za treścią jego zeznań, że cela w której został osadzony, miała rzeczywiście powierzchnię około 4 m kw.. Jeśli się przy tym zważy na fakt, iż przebywały tam, jak podał J. Ś. cztery osoby, a także pomieszczony był sanitariat to uznać należało, że

w istocie, jak przekonuje skarżący, warunki niesłusznego tymczasowego aresztowania były bardzo trudne. Nadto dolegliwość ta spotęgowana była również treścią stawianego wnioskodawcy zarzutu jako, że sprawcy przestępstw na tle seksualnym co powszechnie wiadomo są bardzo negatywnie postrzegani w zakładach karnych i tak też traktowani. Zatem za przekonujące należało uznać twierdzenie wnioskodawcy, że w obawie przed współosadzonymi prawie nie korzystał z przysługującego mu prawa do spaceru, co w sposób oczywisty zwiększało dolegliwość stosowanego środka izolacyjnego.

Mając na uwadze wszystkie przytoczone przez Sąd orzekający względy,

a przede wszystkim długi czas długi czas stosowania niesłusznego tymczasowego aresztowania i jego wpływ na przeżycia psychiczne wnioskodawcy, bardziej niż przyjął to Sąd meriti, trudne warunki izolacji, wynikające także z charakteru stawianego mu zarzutu, Sąd Apelacyjny uznał, iż odpowiednią, rekompensującą krzywdy J. Ś. kwotę stanowić będzie suma 100.000 złotych. Jednocześnie Sąd odwoławczy stwierdził, iż brak było podstaw do uwzględnienia żądanej przez wnioskodawcę kwoty 500. 000 złotych jako, że w świetle utrwalonej praktyki orzeczniczej, wysokość zadośćuczynienia powinna służyć złagodzeniu doznanej krzywdy przy czym nie może być źródłem wzbogacenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9.02.2000 III CKN 582/98 lex 58776). Z tych powodów Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzoną sumę zadośćuczynienia zwiększył o kwotę 60.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wyrokowania do dnia zapłaty, a kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa

(art. 554 § 2 k.p.k.).